

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **H. S.**, nar., st. přísl. A. r., t. č. pobytem, zastoupen Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou, se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2016, č.j. OAM-786/ZA-ZA14-P17-2015,

t a k t o:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2016, č.j. OAM-786/ZA-ZA14-P17-2015, **s e z r u š u j e** a věc **s e v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** uhradit žalobci na náhradě nákladů řízení částku **10 200 Kč**, a to ve lhůtě do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobce Mgr. Pavlíně Zámečnickové, advokátky, se sídlem Příkop 834/8, Brno.
- III. Ustanovené tlumočníci Mgr. M. M., bytem S. 559/5, B., **s e p ř i z n á v á** odměna za tlumočnický úkon ve výši **700 Kč**, která jí bude vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně.

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci

Žalobou ze dne 23. 6. 2016 žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2016, č.j. OAM-786/ZA-ZA14-P17-2015 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobci tak, že se mu

mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje.

II. Napadené rozhodnutí

V napadeném rozhodnutí žalovaný hodnotil skutkový příběh žalobce zachycený ve správním spisu ve vztahu k právní úpravě obsažené v ustanoveních zákona o azylu (§ 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b tohoto zákona). Shrnl nejprve obsah pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 11. 9. 2015, z něhož zejm. vyplývá, že žalobce žil v Jerevanu se svými rodiči a sourozenci. Do strany Prosperující Arménie nejprve pracoval ve formě zaměstnání, které ho živilo, nicméně posléze se stal členem a aktivním pracovníkem strany. Nastoupil do funkce zástupce strany v Jerevanu ve čtvrti M. Členský průkaz u sebe při pohovoru neměl, nicméně přislíbil, že mu jej z Arménie pošlou. Lidé od S. S. mu průkazku podepsanou G. T. vzali a spálili, takže nyní má novou asi dva měsíce starou průkazku podepsanou novou předsedkyní strany N. Z. Ve straně neměl podřízené, ale dostával úkoly týkající se různých setkání a organizace mítinků. Jeho přímým nadřízeným byl předseda strany G. T. a poté N. Z. Jejich pobočka strany začala být pronásledována poté, co G. T. rezignoval na post předsedy strany právě dne 15. 2. 2015, kdy se měl konat mítink, kde chtěli požadovat rezignaci prezidenta S. S. Nejprve nebral žalobce výhrůžky vážně, ale asi měsíc až dva poté měl incident, kdy ho nějací lidé zastavili, přiměli nastoupit do jejich auta a vzali mu průkazku člena strany. Pak mu vyhrožovali „zničením“ a „zlikvidováním“ a sdělili mu, že nemá jiné východisko, než opustit Arménii. N. Z. o incidentu věděla a poradila mu odjet, přičemž mu pomohla s vycestováním. K totožnosti lidí, kteří mu vyhrožovali, žalobce uvedl, že znal jednoho od vidění, ale neznal jeho jméno, ostatní neznal. Nicméně ví, že pracují pro S. S. Kromě toho žalobce spolupracoval s D. P., který je také ze strany Prosperující Arménie, ale z jiného obvodu, a dále se zástupci stran H. a A. Jelikož mítink dne 15. 2. 2015 se neuskutečnil, pracovali na přípravě nového mítinku na duben či květen 2015, nicméně ten byl překazen v důsledku nátlaku uvedených osob na jeho osobu. Když byl žalobce venku, stále cítil, že je někým sledován. Odcestovat z Arménie mu poradila N. Z., rovněž mu pomohla s podklady a udělal vše podle jejích pokynů. O pomoc policie nebo jiné kompetentní orgány v případě jeho zadržení neznámými osobami v dubnu 2015 jmenovaný nepožádal, neboť věděl, že to nemá smysl, protože v Arménii zákony nefungují. Prezident má moc všude a má všude své lidi, takže by tím žalobce jen zhoršil svou situaci. Podle tvrzení žalobce se ztratil D. P., jeho spolupracovník ze strany. V ČR žalobce má přítelkyni, s níž výhledově plánují uzavřít sňatek, nicméně se naposledy se viděli před třemi lety před jejím odjezdem z Arménie a byli v kontaktu skrze internet a telefon. Žalobce vyřídil skrze prostředníky N. Z., že přijel do ČR, nicméně neví, zda má sama v Arménii problémy. Žalobci není známo, proč měl v Arménii problémy.

Žalobce následně předložil kopii členského průkazu strany a vyjádření (vlastnoručně psané žalobcem) o poměrech ve straně Prosperující Arménie, přičemž žalovaný nechal tyto listiny přeložit. Žalovaný dále vycházel z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Arménii. Konkrétně vycházel z Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR, č.j. 98861/2015-LPTP ze dne 12. 6. 2015, Výroční zprávy Human Rights Watch 2015 – Arménie ze dne 28. 1. 2015 a výroční zprávy Amnesty International 2014/2015 – Arménie ze dne 25. 2. 2015 a Infobanky ČTK – Země světa – Arménie. Žalobce dále žalovanému doručil ručně psaný dopis adresovaný jmenovanému, který obdržel podle svého tvrzení od N. Z., jehož obsahem je varování žalobce před návratem do vlasti. Žalovaný opatřil úřední překlad tohoto dopisu.

Žalovaný dospěl k následujícímu právnímu hodnocení shromážděných podkladů. V první řadě uvedl, že členský průkaz strany Prosperující Arménie dokládá pouze tvrzení žadatele, že je členem této strany, nikoliv však o problémech, které žalobce ve vlasti měl. Vlastnoručně psané vyjádření žadatele se pak přímo netýká jeho osoby a popisuje poměry ve straně a existenci vnitrostranických skupin bojujících o moc a vliv ve straně. Proto žalovaný toto vyjádření nevyužil jako podklad pro rozhodnutí.

V první řadě se žalovaný věnoval hodnocení podmínek pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu. Přitom vycházel ze skutečností uvedených žalobcem, ale také z informací ohledně politické strany Prosperující Arménie, podle nichž je tato strana legální stranou, její představitelé tvoří součást zákonodárné moci a dále zastávají i funkce v dalších orgánech státu na národní i komunální úrovni. Je tak zřejmé, že samotné členství v uvedené politické straně je v Arménii zcela legální a není ze strany arménských státních orgánů či bezpečnostních složek jakkoliv postihováno. Tvrzení žadatele o odchodu z vlasti a podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR vyhodnotil žalovaný tak, že pokud se žadatel cítil jednáním neznámých osob omezován na svých právech a obával-li se o své zdraví či život v důsledku vyhrožování, mohl využít ochrany, kterou mu nabízel právní řád jeho vlasti, což neučinil. Odůvodnění žalobce k nevyužití mechanismů vnitřní ochrany nemůže žalovaný považovat za dostatečné, neboť se jedná čistě jen o spekulaci žalobce, kterou vůbec nijak nepodložil. Podle názoru žalovaného měl žalobce tuto skutečnost okamžitě nahlásit arménským státním orgánům a řešit situaci s jejich pomocí. Místo toho žalobce až po několika měsících vycestoval do ČR. Pokud žalobce uváděl, že ho stále někdo sledoval, pak na to žalovaný uvedl, že tato tvrzení jsou pouze obecná a ničím nepodložená. Žalobce rovněž neprokázal, že by uvedené údajné sledování pocházelo ze strany oficiálních představitelů Arménie, tj. jejích státních orgánů či bezpečnostních složek, protože v případě jakýchkoliv negativních jednání ze strany nestátních, tj. zcela soukromých subjektů, se nejedná o azylově relevantní pronásledování.

Žalovaný dále připomněl, že žalobce pobýval ve své vlasti ještě několik měsíců po incidentu v dubnu 2015, přičemž až do svého odjezdu nebyl vystaven žádným problémům ze strany uvedených soukromých osob, vyjma zmíněných pohledů, které měly znamenat, že žalobce nemá v Arménii co dělat. Pokud se žalobce cítil ohrožen na svém zdraví či životě, měl a mohl vycestovat např. do Ruska, kam odjeli nejbližší příbuzní jmenovaného, které k tomu měl přesvědčit. Žalobcovo tvrzení o tom, že mu vyhrožovali lidé pracující pro prezidenta Arménie S. S., považuje žalovaný za nepodložená, neboť žalobce sám uvedl, že tyto osoby nezná (pouze jednoho od vidění), aniž by věděl, kdo to je či jak se jmenuje. Závěr, že se jedná o lidi spojené s osobou prezidenta S., tak postrádá jakékoliv opodstatnění.

Žalovaný rovněž vyjádřil pochyby nad výpovědí žalobce ohledně důvodu odjezdu jeho nejbližších příbuzných do Ruska a poukázal na určité rozpory ve výpovědi žalobce ve správním řízení (obsahu žádosti a v pohovoru). Dále poukázal na to, že žalobce se nestal členem strany Prosperující Arménie na základě politického přesvědčení, ale z důvodu ekonomického prospěchu (tzn. kvůli zaměstnání). Podle názoru žalovaného sice nelze Arménskou republiku obecně označit za zemi s vyspělou demokracií, jak potvrzují zprávy Human Rights Watch a Amnesty International, které poukazují na nevyrovnaný stav lidských práv v Arménii, zásahy úřadů do poklidných protestů, mučení a špatné zacházení ve vazbě, kdy vyšetřování těchto případů jsou neúčinná. Na druhé straně však žalovaný poukázal na princip individuálního posuzování s tím, že žalobce nebyl ve vlasti pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod.

Obdobný závěr žalovaný zaujal i ve vztahu k aplikaci § 12 písm. b) zákona o azylu s tím, že ze skutkových okolností tvrzených žalobcem nevyplývají žádné potíže ve smyslu citovaného ustanovení, přičemž stran zastávání určitých politických postojů (tzn. členství ve straně Prosperující Arménie) žalovaný odkázal na již uvedenou argumentaci. Dále žalovaný hodnotil důvody uvedené v ustanovení § 13 zákona o azylu (tzn. azyl za účelem sloučení rodiny) s tím, že neshledal důvody pro udělení této formy mezinárodní ochrany. Obdobně pak vyhodnotil i důvody podle § 14 zákona o azylu (tzn. humanitární azyl) s tím, že neshledal skutečnosti odůvodňující udělení této formy mezinárodní ochrany.

Co se týká doplňkové ochrany, odkázal žalovaný na obsah správního spisu, a zejména také na rukou psaný dopis, který jmenovaný podle svého tvrzení obdržel od N. Z. K jeho obsahu uvedl, že žalobce odůvodněnost svých obav naprosto neprokázal. Žalovaný připomněl, že proti žalobci nebylo ve vlasti vedeno žádné trestní stíhání a neměl žádné problémy s bezpečnostními složkami. Dále opětovně připomněl, že žalobce nevyužil ochrany orgánů v zemi původu, a znovu odkázal na informace o straně Prosperující Arménie. Podle informace Ministerstva zahraničí ČR ze dne 12. 6. 2015, č.j. 98861/2015-LPTP nejsou neúspěšní žadatelé o azyl pronásledováni, s výjimkou aktivních politiků, je-li informace o jejich neúspěšné žádosti mediálně známá. Po zhodnocení všech okolností nedospěl žalovaný k závěru, že by žalobci o mezinárodní ochranu v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný dále neshledal, že by žalobci hrozilo při návratu do Arménie nebezpečí, které by znamenalo vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Stejně tak neshledal, že by vycestování žalobce představovalo rozpor s mezinárodními závazky ČR. Žalobce podle názoru žalovaného nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 14b zákona o azylu. Ze všech uvedených důvodů žalovaný žádost zamítl.

III. Žaloba

V žalobě žalobce tvrdil, že žalovaný v řízení nepostupoval v souladu se zákony, nepostupoval tak, aby byla chráněna práva a oprávněné zájmy žalobce, prováděl dokazování, kterým nedošlo ke zjištění skutečného stavu věci, a naopak ho vedl směrem, aby žádosti žalobce o mezinárodní ochranu nebylo vyhověno. Dále žalovaný nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Takovýto postup je zcela v rozporu s ust. § 2 odst. 1, odst. 3, § 3, § 4 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Žalovaný správní orgán ve správním řízení taktéž postupoval v rozporu s ust. § 50 odst. 2, odst. 4, a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb. když si neopatřil pro vydání rozhodnutí odpovídající a dostatečné podklady a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Žalobce odůvodnění napadeného rozhodnutí považuje za nedostatečné a nepřezkoumatelné, a to z následujících důvodů.

Žalobce podrobně, srozumitelně a věrohodně popsal důvody, proč opustil svou vlast a požádal v České republice o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce během správního řízení uvedl, že mu bylo opakovaně verbálně i fyzicky vyhrožováno zničením a zlikvidováním, pokud nepřestane pro stranu pracovat a neopustí zemi. S ohledem na tyto verbální výhrůžky a chování osob, které žalobci vyhrožovaly, kdy tyto osoby zničily jeho členský průkaz a současně s ohledem na ostatní události, které se v danou dobu udály, kdy bylo vyhrožováno i jiným členům strany, kdy dokonce došlo ke zmizení některých z nich, okolnosti kolem plánovaného mítinku organizovaného mimo jiné i žalobcem, na kterém hodlali požadovat

rezignaci prezidenta Arménské republiky, se zcela evidentně jednalo o vyhrožování a pronásledování žalobce z důvodu uplatňování politických práva a svobod.

Uvedená tvrzení žalobce lze považovat za věrohodná, neboť jsou potvrzována důkazy, které jsou součástí spisu, a to zejména členským průkazem strany Prosperující Arménie, dopisem předsedkyně strany paní N. Z. adresovaným žalobci, ze kterého vyplývá, že předsedkyně strany varuje žalobce před návratem do Arménie, neboť mu zde hrozí velké nebezpečí a zatčení a potrestání, a v neposlední řadě také informacemi státních orgánů a mezinárodních organizací ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Arménii, ze kterých se podává, že poklidní demonstranti byli při několika příležitostech rozehnáni policií za použití nadměrné síly, aktivisté zabývající se kontroverzními tématy se stali terčem výhrůžek a útoků. Veškerá tvrzení žalobce byla také dostatečně konkrétní a odpovídala informacím o politické situaci a dodržování lidských práv v Arménii.

Žalovaný v napadeném rozhodnutí označil žalobcova tvrzení ohledně sledování jeho osoby za obecná, ničím nepodložená s tím, že žalobce neprokázal, že sledování jeho osoby pochází ze strany oficiálních představitelů a že se jedná o relevantní azylový důvod. S tímto závěrem žalovaného žalobce zásadně nesouhlasí. Uvedený závěr je v přímém rozporu se spisem. Žalobce v průběhu řízení o své žádosti o udělení mezinárodní ochrany své problémy a obavy konkretizoval a předložil k nim důkazy. Naopak žalovaný nezaložil svůj závěr na žádných konkrétních skutečnostech, nýbrž pouze na spekulacích. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí označil tvrzení žalobce, že v zemi jeho původu nemá smysl obracet se na policii při řešení problémů, jaké měl žalobce, protože v Arménii zákony nefungují, prezident má moc všude a má všude své lidi, za nedostatečné a za čistě jen spekulace. Tento závěr je rovněž v rozporu s provedenými důkazy, a to zejména s výše uváděnými informacemi i dopisem předsedkyně strany adresovaným žalobci. Žalovaný dále konstatuje, že takové možnosti žalobce ve své vlasti má, aby se obrátil na policii nebo jiné státní orgány, nicméně z jeho odůvodnění není zřejmé, z jakého důkazu žalovaný vychází, tento závěr žalovaného je pouhou domněnkou, proto je rozhodnutí v tomto směru nepřezkoumatelné. Rovněž tedy závěr žalovaného, že se žalobce neobrátil s žádostí o ochranu na policii či jiné státní orgány je paušální úvahou postrádající zhodnocení, zda a do jaké míry mohl žalobce reálně očekávat účinnou pomoc, jestliže ze spisu vyplývá, že státní orgány a policie nejsou schopny ani ochotny zajistit ochranu lidem, kteří jsou v opozici vůči prezidentovi či vládnoucí straně. Žalobce rovněž poukazuje na to, že i pronásledování ze strany soukromých osob je uznávaným důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce k problému důkazního břemene v řízení o udělení mezinárodní ochrany odkázal judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudkem ze dne 21.12.2005, č.j. 6 Azs 235/2004-57. Na základě výše uvedeného pokud měl žalovaný pochybnosti o věrohodnosti výpovědi žalobcem měl dát žalobci možnost údajné rozpory vysvětlit a odstranit. Navíc žalobce namítá, že žalovaný neuvedl v odůvodnění svého rozhodnutí žádný relevantní důvod zpochybňující věrohodnost výpovědi žalobce. I v tomto ohledu je rozhodnutí nepřezkoumatelné.

Ani argumentace žalovaného ve vztahu k nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu nemůže obstát. Skutečnost, že před opuštěním vlasti žalobce nebyl trestně stíhán a neměl jiné problémy se státními orgány a bezpečnostními složkami, je při posuzování hrozby nebezpečí vážné újmy nedostačující a žalobce má za to, že danou otázku je třeba posuzovat především ve vztahu k budoucnosti, což bylo prokázáno nejen tvrzeními žalobce, ale zejména dopisem předsedkyně strany, který výše uvedený závěr žalovaného zcela vyvrací. Žalovaný při svém

rozhodování k dopisu nepřihlédl a žádným způsobem se s tímto důkazem ve svém rozhodnutí nevypořádal.

Žalobce žalovanému vytýká, že při svém rozhodování nesprávně hodnotil důkazy, které jsou součástí spisu, kdy některé důkazy, jako např. členský průkaz žalobce hodnotí pouze jednotlivě a nikoliv v souhrnu s ostatními důkazy. K některým důkazům při svém rozhodování vůbec nepřihlédl, a to zejména k varovnému dopisu předsedkyně strany adresovanému žalobci. Žalovaný nepřehlédl ani ke všem informacím ohledně situace v Arménii a ohledně dodržování lidských práv, kdy informace vybíral selektivně. Rozhodnutí je proto v tomto směru nepřezkoumatelné. Dle názoru žalobce se žalovaný nedostatečně a zcela nepřezkoumatelně vypořádal s důkazními prostředky, tímto postupem žalovaný napadené rozhodnutí zatížil závažnou vadou nepřezkoumatelnosti. Žalobce má za to, že žalovaný v předmětném správním řízení, jehož vyústěním bylo vydání napadeného rozhodnutí, postupoval v rozporu se zákonem, zejména s ust. § 2 odst. 1, odst. 4, § 3, § 4 odst. 1, odst. 4 ve spojení s ust. § 68 zákona č. 500/2004 Sb., ve spojení s čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, neboť žadatel prokazatelně splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 písm. a), b) zákona č. 325/1999 Sb. a i pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb.

IV. Vyjádření žalovaného

Žalovaný popírá oprávněnost námitek uvedených právní zástupkyní žalobce a současně s nimi nesouhlasí, neboť neprokazují, že by tento porušil některé ustanovení správního řádu či zákona o azylu. Žalovaný odkazuje na obsah správního spisu, zejména na vlastní žádost o udělení mezinárodní ochrany, výpovědi žalobce, informace o zemi původu a na vydané rozhodnutí ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, jako správního orgánu, který postupoval v souladu se zákonem o azylu a jednotlivými ustanoveními správního řádu, dostatečně posoudil jednotlivé důvody žalobce a skutkový stav věci, zabýval se předloženými dokumenty, a proto na rozdíl od právní zástupkyně žalobce nepovažuje napadené rozhodnutí za vadné, nepřezkoumatelné či nezákonné. Správní orgán zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení sdělil a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí, jež žalovaný považuje v daném případě za zcela dostatečné. Žalobce sdělil, že je od roku 2014 členem Strany Prosperující Arménie (zástupce strany v Jerevanu v jedné z místních čtvrtí), která je druhou nejsilnější parlamentní stranou s 30% hlasy voličů, tedy je stranou legální, její představitelé tvoří součást zákonodárné moci a zastávají funkce na národní i komunální úrovni. Žalobce dále sdělil, že v zemi původu měl v souvislosti s členstvím ve straně potíže s neznámými osobami, avšak s žádostí o pomoc se ani nepokusil na příslušné orgány obrátit, proto nemůže tvrdit, že by mu tato nebyla poskytnuta. Také jím tvrzené různé „pohledy“ na jeho osobu nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, navíc ojedinělý incident v zemi původu nedosahuje intenzity pronásledování či ohrožení vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu, aby žalobci mohla být udělena určitá forma mezinárodní ochrany, navíc do strany vstoupil z důvodu zjištěného, nikoli pro své politické přesvědčení a Arménskou republiku opustil až po čtyřech měsících od pronášených výhrůžek vůči jeho osobě, což rovněž nesvědčí o opodstatněných obavách z pronásledování. V případě opětovných obdobných potíží v zemi původu má žalobce možnost obrátit se na příslušné orgány činné v trestním řízení. Dle názoru žalovaného, žalobce nebyl v průběhu správního řízení zkrácen na svých právech, přičemž nesplňuje podmínky pro udělení určité formy mezinárodní ochrany. Žalovaný v tomto směru odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí.

V. Správní spis

Ve správním spisu jsou obsaženy všechny listiny, na něž se žalovaný v napadeném rozhodnutí odkazuje. Především jde o pohovor ze dne 11. 9. 2015, z něhož vyplývají následující skutečnosti, které žalovaný shrnul v naraci napadeného rozhodnutí. Dále správní spis obsahuje přehled výsledků voleb do Národního shromáždění, originál a překlad ručně psaného dopisu, který žalobce podle svého tvrzení obdržel od N. Z. Obsahem tohoto dopisu jsou mj. následující sdělení: „*Dobrý den, pane H. S., už je to dlouho, co se s Vámi chci spojit, ale moje odvaha mi nedovolí, abych Vám nějakým jiným způsobem sdělila informaci. Toto považuji za jediný bezpečný způsob, jak Vám sdělit informaci o Vás, neboť Vám v Arménii hrozí velké nebezpečí. O chystaných plánech vůči Vaší osobě jsem se dozvěděla na jednom z jednání, kde sdělili, že v době, kdy jste byl členem strany Prosperující Arménie, jste na jednom ze shromáždění řekl, že pokud naše chystané plány vyjdou, bude většina lidí potrestána na základě zákona a ocitne se za mřížemi. ... Zmínili se o tom, že pokud se budete nacházet na území Arménie, dostanou Vás za mříže. Ještě jednou uvádím, že Vaše přítomnost v Arménii bude pro mě, N. Z., mít špatné následky. Víím, že z toho bude chaos a že už nám nikdo v ničem nepomůže. Víím, že jsou proti Vám velmi vážně a velmi krutě zaujatí, a to i vůči současným zaměstnancům.*“ Co se týká zpráv o zemi původu, z obsahu zprávy Freedom House ze dne 28. 1. 2015 Svoboda ve světě 2015 vyplývá, že Arménie je napůl prezidentskou republikou s jednokomorovým Národním shromážděním. Výslovně se zde uvádí, že „*Přestože se od roku 1991, kdy tato země získala nezávislost, pravidelně konají celostátní i komunální volby, volební systém této země je charakterizován tradičním porušováním zákonů a hlubokou nedůvěrou voličů k tomuto systému. Prezident je volen přímo maximálně na dvě pětiletá funkční období.*“ V oddílu B této zprávy se pak uvádí, že v roce 2014 čtyři z pěti parlamentních opozičních stran, mezi nimi i Prosperující Arménie (BHK) zahájily na základě vzájemné spolupráce kroky proti úřadující vládě a její politice, přičemž představitelé těchto stran vydali v červnu tohoto roku seznam dvanácti společenských a ekonomických požadavků adresovaných vládě, přičemž v září zahájili představitelé strany D., H. a B. (tzn. Prosperující Arménie) sérii manifestací po celé Arménii s cílem více zapojit veřejnost do úsilí o změnu vlády, přičemž opoziční činitelé vyjádřili znepokojení ohledně sledování státními orgány. Dále se zde v části C uvádí, že korupce v Arménii je všudypřítomná, úplatkářství a protekcionářství jsou údajně běžnou praxí mezi státními úředníky. V části F „*Naplňování koncepce právního státu*“ se pak také mj. uvádí, že všudypřítomné zneužívání policejních pravomocí zahrnuje svévolná zatčení bez zatykačů, bití během zatýkání a výslechu a používání mučení k získání doznání. Výroční zpráva Human Rights Watch 2015 rovněž uvádí, že stav lidských práv v Arménii zůstal i v roce 2014 nevyrovnaný, přičemž úřady i nadále zasahovaly do poklidných protestů.

VI. Jednání

Při jednání konaném dne 25. 4. 2017 za účasti obou stran, zástupkyně žalobce i ustanovené tlumočnice krajský soud po slyšení vyjádření obou stran konstatoval obsah soudního a správního spisu. K obsahu správního spisu strany uvedly, že je jim jeho obsah znám. Zástupkyně žalobce uvedla, že další návrhy na doplnění dokazování nemá, stejně tak se vyjádřila i zástupkyně žalovaného. Žalobce osobně se k věci vyjádřil tak, že nemělo smysl v Arménii žádat o pomoc místní orgány, neboť orgány činné v trestním řízení jsou pod vlivem vládnoucí strany. Strana Prosperující Arménie je v opozici, tedy v menšině, pokud by byla ve většině, byla by situace jiná. Soud dále položil žalobci několik dotazů, nicméně neučinil tak formou výslechu žalobce, ale pouhého vyjádření žalobce k věci, neboť provedení výslechu žádná ze stran nenavrhovala a nebylo to ve věci nezbytné. V první řadě se soud dotázal, zda

měl žalobce nějaké negativní zkušenosti s policií v Arménii. Na to žalobce sdělil, že měl negativní zkušenosti z demonstrací, ale žádné konkrétní negativní zkušenosti týkající se jednání policie vůči jeho osobě. Dále se soud dotázal, z jakých okolností žalobce usuzoval, že lidé, kteří ho unesli, byli navázáni na osobu prezidenta S. S. K tomu žalobce uvedl, že tak usoudil ze sdělení ostatních lidí. Dále se soud dotázal, zda měl žalobce ve straně Prosperující Arménie nějakou funkci. Žalobce uvedl, že působil ve straně jako organizátor různých akcí a mítinků, za což pobíral plat. Soud se dále dotázal, zda je žalobce v kontaktu s paní N. Z., předsedkyní strany. Žalobce odpověděl, že nejsou ve spojení, poslední kontakt byl dopis paní Z. K dotazu, zda žalobce kontaktoval paní Z. ohledně své žádosti o mezinárodní ochranu, žalobce odpověděl, že o ČR mluvil s paní Z. pouze v Arménii, nikoliv však o tom, že hodlá v ČR podat žádost o azyl. Zástupkyně žalované se k tvrzením žalobce nijak nevyjádřila. Po slyšení konečných návrhů ve věci soud přistoupil k rozhodnutí ve věci samé.

VII. Posouzení věci krajským soudem

Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.

V souladu s ust. § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Při posuzování věci měl přitom na zřeteli čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 tohoto ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU[.]“* S ohledem na proměškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. červenci 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

Krajský soud vycházel při posouzení věci ze skutkového stavu doloženého ve správním spisu, přičemž přihlédl k tomu, co vyšlo najevo při ústním projednání věci dne 25. 4. 2017. Dospěl k závěru, že žaloba je **důvodná**.

Krajský soud považuje úvodem svého právního hodnocení za nutné připomenout, že gros posouzení předmětné věci spočívá v tom, zda byly podklady shromážděné žalovaným dostatečné k posouzení tvrzení žalobce. V tomto ohledu je třeba poukázat nejen na právní úpravu, ale také na judikaturu Nejvyššího správního soudu, která vytváří důležitý referenční rámec pro hodnocení postupu žalovaného v řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Právní úprava mezinárodní ochrany formou azylu je na vnitrostátní úrovni upravena v ust. § 12 až § 14 zákona o azylu, institut doplňkové ochrany je pak zakotven v ust. § 14a a § 14b zákona o azylu. Z obsahu žaloby je patrné, že žalobce brojí jak proti závěrům žalovaného o nesplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, tak i o jeho závěrech o nesplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Proti závěrům stran zbylých forem mezinárodní ochrany (azyl, humanitární azyl, azyl či doplňková ochrana za účelem

sloučení rodiny) nesměruje žádná z žalobních námitek. Krajský soud tedy nepovažuje za nezbytné se v tomto rozsahu přezkumem napadeného rozhodnutí blíže zabývat.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu platí, že „*azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Dle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu platí, že „*[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečně nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*“

Dle odst. 2 citovaného ustanovení se pak „*[z]a vážnou újmu podle tohoto zákona považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*“

V posuzované věci je třeba zejm. zohlednit judikaturu týkající se otázky rozložení důkazního břemene v řízení o udělení mezinárodní ochrany. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, čj. 5 Azs 6/2011-49, Nejvyšší správní soud dovodil, že *pokud nelze určité tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu doložit, ale ani vyvrátit listinnými či jinými důkazy a žadatel splní podmínky uvedené v čl. 4 odst. 5 směrnice Rady 2004/83/ES, správní orgán je povinen z takového tvrzení vycházet.* Dále lze poukázat na názor Nejvyššího správního soudu obsažený v rozsudku ze dne 18. 5. 2011, čj. 5 Azs 6/2011-49, podle něhož *pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvede v průběhu správního řízení skutková tvrzení relevantní pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, má správní orgán povinnost se s nimi řádně vypořádat bez ohledu na to, zda je žadatel formálně označí jako důvody, pro něž žádá o udělení mezinárodní ochrany.* Krajský soud dále poukazuje čl. 4 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), podle něhož platí, že uplatňují-li členské státy zásadu, podle které je povinností žadatele, aby žádost o mezinárodní ochranu zdůvodnil, a nejsou-li jednotlivá prohlášení žadatele doložena písemnými nebo jinými doklady, nevyžadují tato prohlášení důkazy při splnění těchto podmínek: a) žadatel vynaložil skutečné úsilí, aby svou žádost odůvodnil; b) žadatel předložil všechny náležitosti, které měl k dispozici, a podal uspokojivé vysvětlení ohledně jiných chybějících náležitostí; c) prohlášení žadatele byla shledána souvislými a hodnověrnými a nejsou v rozporu s dostupnými zvláštními i obecnými informacemi o případu žadatele; d) žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratším možné době, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil, a dále e) byla zjištěna celková hodnověrnost žadatele.

V posuzované věci lze z hlediska zjištění skutkového stavu věci částečně dát žalovanému za pravdu v tom, že mezi tvrzeními žalobce existují určité rozpory, na druhé straně nelze souhlasit s tím, že by tyto rozpory byly natolik zásadní, aby bylo možno celý azylový příběh žalobce označit za nepřesvědčivý a nevěrohodný, jak učinil žalovaný (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, čj. 7 Azs 25/2008-105). Naopak, tvrzení žalobce o jeho členství ve straně Prosperující Arménie a o jeho činnosti v této organizaci více méně zapadají do reálií země původu, které jsou zjevné z podkladových zpráv o Arménii. K tomu krajský soud podotýká, že žalovaný sice shromáždil ve správním spisu podklady tohoto typu, nicméně se zdá, že tyto zprávy nepostačují k náležitému zhodnocení tvrzení žadatele o fungování opozice a tvrzených represivních akcích ze strany vládnoucího režimu. Krajský soud k tomu rovněž připomíná, že zprávy o zemi původu by měly být aktuální a přesné, přičemž by se mělo jednat o zprávy z různých zdrojů (§ 23c zákona o azylu ve znění účinném od 17. 12. 2015). Navíc žalovaný nedostatečně přihlédl k informacím uvedeným ve zprávě Freedom House ze dne 28. 1. 2015 Svoboda ve světě 2015, které potvrzují sdělení žalobce o tom, že vládní moc manipuluje orgány činné v trestním řízení a že opozice podnikla proti vládnoucímu režimu několik demonstrací, na základě nichž posléze došlo k některým represáliím vůči některým osobám. Žalovaný se uchýlil k zjednodušeným závěrům založeným na úsudku, že zprávami o zemi původu není doloženo pronásledování opozice ze strany vládnoucí garnitury, nicméně to podle názoru krajského soudu nedostačuje k vyhodnocení zcela konkrétních tvrzení žalobce o možném hrozícím pronásledování jeho osoby, ani to tuto možnost zcela nevylučuje. Žalovaný si tedy měl opatřit přesnější a podrobnější situace o fungování politické scény v Arménii, pokud chtěl tvrzení žalobce vyvrátit či prokázat jejich nevěrohodnost. To stejné platí o přesnějším a podrobnějším zkoumání role žalobce ve straně Prosperující Arménie, neboť výpovědi žalobce se v tomto směru mírně rozcházejí a není úplně zřejmé, zda byl žalobce spíše placeným pracovníkem strany, anebo jejím dobrovolným aktivistou, který ovšem – podle svého tvrzení – měl být podřízen přímo předsedovi strany G. T. a posléze N. Z. Sám žalobce ovšem tvrdí, že ve straně žádnou funkci neměl.

Pokud pak žalovaný bázíroval na závěru, že žalobce nevyužil možnosti vnitřní ochrany v zemi původu, když se neobrátil na orgány činné v trestním řízení, a dále, že jeho potíže v Arménii byly podle názoru žalobce způsobeny ze strany soukromých osob, krajský soud k tomu poukazuje na čl. 6 kvalifikační směrnice, podle něhož mezi původce pronásledování nebo vážné újmy patří také strany nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jako že i nestátní původci, lze-li prokázat, že „státní“ původci včetně mezinárodních organizací nejsou schopni nebo ochotni poskytnout ochranu před pronásledováním či vážnou újmou, jak je vymezena v čl. 7 této směrnice. V posuzované věci existují závažné indicie, že původci vážné újmy mohly být osoby napojené na prezidenta S. S., a mohlo by tak jít o pronásledování přičitatelné vládnoucí straně, anebo nestátním původcům, s tím, že žalobce tvrdí, že v důsledku zmanipulovanosti tamějšího státního aparátu možnost ochrany u státních orgánů nemohl využít. I zde je zapotřebí k vyvrácení tohoto tvrzení větší snaha žalovaného po získání relevantních informací o situaci v zemi původu. Není v žádném případě možné přesouvat v tomto ohledu důkazní břemeno na žalobce. Jakkoliv krajský soud nepřehlédl skutečnost, že žalobce nevycestoval bez zbytečného odkladu, je třeba tento fakt vyhodnotit znovu ve světle dalších zjištěných informací. Je povinností žalovaného se zabývat tím, do jaké míry mohla být ochrana poskytnutá v zemi původu účinná a zda k ní žalobce mohl mít přístup (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Azs 86/2008-101, přístupný na www.nssoud.cz).

Druhá zásadní vada napadeného rozhodnutí spočívá v nedostatečném vyhodnocení dopisu, který žalobce žalovanému předložil jako dopis od N. Z., předsedkyně strany Prosperující Arménie. Krajský soud poukazuje zejména na skutečnost, že N. Z. je reálně existující osoba, členka arménského parlamentu, přičemž dopis, který měla údajně poslat žalobci a který je založen ve správním spisu, tak dostává rozměr vyšší věrohodnosti, ale také verifikovatelnosti, neboť nepochybně lze ověřit, zda tento dopis skutečně byl či alespoň mohl být zaslán žalobci N. Z., která jej také měla vlastnoručně podepsat. K tomu však žalovaný ve správním řízení nepřikročil, vůbec se nezabýval autenticitou tohoto dopisu (chybí zde datum sepsu, adresa), ani způsobem, jakým se dopis dostal do sféry žalobce coby svého adresáta. Navíc žalobce tvrdí, že šlo ve své podstatě o náhodnou komunikaci s N. Z., přičemž nyní již v kontaktu nejsou. V tomto ohledu je nepochybně třeba vyhodnotit rovněž věrohodnost a přesvědčivost sdělení, která jsou obsahem tohoto dopisu, a to ve vztahu k reáliím země původu, které je v tomto ohledu třeba zásadním způsobem došetřit (zejm. prostřednictvím kontaktu se zastupitelským úřadem). Nic z toho ovšem žalovaný neučinil. Místo toho vyhodnotil předložený dopis pro účely posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany pouze obecným konstatováním, že „žalobce odůvodněnost svých obav naprosto neprokázal“, čímž zatížil správní řízení podstatnou vadou spočívající v nedostatečném hodnocení podkladů pro rozhodnutí § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s. Zároveň nedostatečné posouzení tohoto podkladu pro rozhodnutí zakládá i namítanou nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.

VIII. Závěr a náhrada nákladů řízení

Krajský soud tak uzavírá, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany doposud nebylo učiněno zadost zásadě materiální pravdy, tedy zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností (§ 3 správního řádu), a to při zachování specifik rozdělení břemene tvrzení a důkazního břemene ve smyslu citovaného ustanovení čl. 4 kvalifikační směrnice. Žalovaný tedy jednak nedostatečně zjistil skutkový stav věci, přičemž s některými podklady pro rozhodnutí (zpráva Freedom House ze dne 28. 1. 2015 Svoboda ve světě 2015 a dopis připisovaný předsedkyni strany Prosperující Arménie N. Z.) se v napadeném rozhodnutí nedostatečně vypořádal, čímž zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Tyto závěry pak lze vztáhnout k oběma testovaným formám mezinárodní ochrany, tedy jak k výkladu odůvodněného strachu z pronásledování z pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 písm. b) zákona o azylu), tak i z hlediska doplňkové ochrany (§ 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu). Zejména z pohledu hodnocení podmínek pro udělení doplňkové ochrany napadené rozhodnutí zcela postrádalo podrobnější zdůvodnění závěru o tom, že tyto podmínky nebyly v případě žalobce naplněny.

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. Žalobce byl v řízení úspěšný, a proto má právo na náhradu nákladů řízení, která v tomto případě spočívá v náhradě nákladů právního zastoupení. Krajský soud ze spisu zjistil, že zástupkyně žalobce Mgr. Pavlína Zámečníková ve věci učinila tři úkony právní služby ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. a), b), a g) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 3100 Kč za úkon právní služby, a dále náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za úkon. Jelikož zástupkyně žalobce není plátcem DPH, krajský soud nezvýšil odměnu o částku připadající na tuto daň. Celkem tedy náleží žalobci náhrada právního zastoupení ve výši 10 200 Kč, kterou je žalovaný povinen uhradit žalobci za podmínek uvedených ve výroku II tohoto rozsudku.

Ve smyslu ustanovení § 58 odst. 2 s.ř.s. krajský soud rozhodl ve výroku III tohoto rozsudku o odměně tlumočnicka ustanoveného usnesením zdejšího soudu ze dne 9. 2. 2017, č.j. 33 Az 10/2016 – 29. Ustanovené tlumočnicki z arménského jazyka Mgr. M. M. krajský soud přiznal tlumočné podle náročnosti a míry odborných znalostí potřebných k realizaci tlumočnického úkonu ve výši 700 Kč, a to ve smyslu ustanovení § 17 odst. 1 pol. 1 v částce 350 Kč za jednu hodinu (tzn. celkem za dvě hodiny trvání jednání dne 24. 4. 2017). Náklady vynaložené na tlumočné platí stát (§ 59 odst. 2 s.ř.s.), a proto krajský soud rozhodl o povinnosti vyplatit určenou odměnu za tlumočnický úkon za podmínek uvedených ve výroku III. tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. dubna 2017

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Karolina Marešová